

CEM DURAN UZUN

15 Temmuz'un üçüncü yılında darbe davaları

Darbe ve darbe girişimlerinin sık yaşandığı Türk siyasal hayatında [15 Temmuz](#) darbe girişimi faili, hazırlık süreci ve darbe girişimi sırasında yaşanan olaylar açısından önceki darbelerden farklı bir yer tutmuştur. 15 Temmuz darbe girişimi Türk Silahlı Kuvvetleri (TSK) içerisindeki bir askeri cunta tarafından değil dini cemaat görünümüne sahip bir yapı tarafından planlanmış, kararlaştırılmış ve bu yapının sivil yöneticilerinin emrindeki askerler tarafından icra edilmişti. Ayrıca bu yapı TSK başta olmak üzere devletin bütün kritik kurumlarında kırk yılı aşan bir süre içerisinde önemli miktarda güç elde etmişti. **Yani önceki darbe girişimlerinde –örneğin Talat Aydemir'in 1962 ve 1963'teki teşebbüslerinde olduğu gibi– sadece birkaç yüz cuntacı subayın tasfiyesi ile atlatılacak bir tehlike yoktu. Bilakis 15 Temmuz sonrası uzun soluklu ve kararlılıkla yürütülmesi gereken bir mücadele söz konusuydu.**

[FETÖ](#) mensuplarının devletten arındırılması ve örgüt üyesi olanların soruşturulması gibi süreçlerin arasında en acil ve önemli olanı fiilen darbe girişimine katılanların tespit edilmesi ve yargılanmasıydı. Başka bir ifade ile fiili darbe davalarının hızlı, etkili ve adil bir şekilde yürütülmesi ve darbecilerin yargılanarak cezalandırılması gerekiyordu. Darbe girişiminde doğrudan halkın hedef alınması, 251 şehit verilmesi ve 2000'den fazla vatandaşın yaralanması darbecilere yönelik toplumsal öfkeyi artırmış ve hızlı bir cezalandırma talebi doğmuştur.

Bu süreçte yargı hem kendi içerisinde bir arındırma yapmak hem rutin yargı faaliyetlerine devam etmek hem de FETÖ/PDY ve darbe davalarını yürütmek durumundaydı. Yargı bu taleplerle birlikte çok sanıklı karmaşık ve zor dava süreçlerinin altından tüm zorluklara rağmen kalkmasını becerdi. **15 Temmuz sonrası 15 bin civarında olan hakim ve savcının üçte biri yani beş bine yakını ihraç edildiği ve iş yükü çok arttığı halde darbe davaları hızlı ve adil bir şekilde ilerledi.**

Adalet Bakanlığının açıkladığı son verilere göre darbe girişimine yönelik bugüne kadar 289 dava açılmıştır. 263'ü neticelenen darbe davalarında toplam 3 bin 611 kişi hakkında mahkumiyet kararı çıkmıştır. Karar verilen 263 davada bin 198 ağırlaştırılmış müebbet, bin 29 müebbet hapis cezasına hükmedilmiş, bin 384 sanığa 1 ila 20 yıl arasında değişen hapis cezası, 2 bin 608 sanığa beraat kararı verilmiştir.

Darbe davaları içerisinde önem arz eden ana davalar Akıncı Davası ve Genelkurmay Çatı Davası'dır. Genelkurmay Çatı Davası darbeyi planlayan ve gerçekleştiren FETÖ'nün askeri kanadına mensup kişiler ve Genelkurmay Başkanlığında gerçekleşen eylemler üzerine yoğunlaşmaktadır. Genelkurmay Çatı Davası yakın zamanda sonuçlanmış ve 20 Haziran'da açıklanan hükümlerle darbenin askeri yönetici

kadro su Anayasa'yı ihlal, Cumhurbaşkanına suikast ve kasten öldürme suçlarından onlarca kez ağırlaştırılmış müebbet hapis cezasına çarptırılmıştır.

Halen devam eden diğer ana dava ve belki de en önemli dava ise [Akıncı Üssü Davası](#)'dır. Bu dava darbenin gerçek yöneticileri olan sivil FETÖ mensupları ve örgütün 15 Temmuz'da karargah olarak seçtiği Akıncı Üssü'nde yaşananları konu almaktadır. Bu davada savcı esas hakkındaki mütalaasını vermiş ve sanıklar son savunmalarını yapmaktadır. Davanın yıl sonuna doğru bitmesi beklenmektedir.

Yargı bu davaların üzerine gölge düşmemesi ve ileride AİHM gibi süreçlerde Türkiye'nin hak ihlaline mahkum edilmemesi için azami dikkat göstermiş, Adalet Bakanlığı ve HSK her türlü desteği sağlamıştır. Sanıkların suistimale varan tavırlarına rağmen savunma ve adil yargılanma haklarından taviz vermemiş ve ceza yargılaması usulü kurallarına tam olarak riayet etmiştir. Sanıkların davaları uzatma ve sulandırma girişimlerine, en açık delillerle tespit edilmiş gerçekleri inkar yöntemlerine rağmen, mahkemeler somut deliller ile darbe girişimi sırasındaki eylemleri ve bu eylemlerin faillerini aydınlatarak, suçluları cezalandırmıştır. Yukarıda darbe

davalarına ilişkin verdiğimiz sayılara bakılırsa neredeyse mahkum edilen sanık sayısı kadar beraat kararı da verilmiştir. Yani yargı tüm sanıkları bir torbaya doldurup cezalandırmamış, suçlu ve suçsuzları somut delillerle ayırt etmiştir.

Bu yıl sonunda tüm darbe davalarının sonuçlanması beklenmektedir. Ancak davaların ilk derece mahkemelerinde karara bağlanması yargı sürecinin bittiği anlamına gelmeyecektir. Bundan sonra davaların istinaf aşaması (Bölge Adliye Mahkemesi) ve temyiz aşaması (Yargıtay) olacaktır. Sonrasında Anayasa Mahkemesine yapılacak bireysel başvurular ve en son AİHM başvuruları ile süreç devam edecektir. Bu kadar zor ve kapsamlı davalar üç yıl içerisinde ve adil bir şekilde yürütülmüştür. Yargının buradaki başarısını teslim etmek gerekir. Ancak yargı süreçlerinin önümüzdeki on yıl boyunca devam edeceğini ve rehavete kapılmadan kararlı bir şekilde bu süreçlerin takip edilmesi gerektiğini bilmek gerekiyor.

Yasal Uyarı: Yayınlanan köşe yazısı/haberin tüm hakları *Turkuvaz Medya Grubu'na* aittir. Kaynak gösterilse veya habere aktif link verilse dahi köşe yazısı/haberin tamamı ya da bir bölümü kesinlikle kullanılamaz.

Ayrıntılar için lütfen tıklayın.

YAZARIN ÖNCEKİ YAZILARI

[Tüm Yazıları >](#)

- > **YSK'nın gerekçeli kararı ne söylüyor? (25.5.2019)**
- > **Seçim hukuku açısından İstanbul seçimlerinin iptali (11.5.2019)**
- > **31 Mart seçimlerinde olağanüstü itiraz aşaması (20.4.2019)**

